

Protokoll från 2:a mötet med Metodgruppen för provning och kontroll av ballast och obundna vägmateriäl

Tid: 2008-11-21, kl. 10.00-16.00

Plats: Dalarnas hus i Stockholm

Närvarande:	Klas Hermelin	Vägverket
	Leif Viman	VTI
	Torbjörn Jacobson	Vägverket
	Jan Bida	SBMI/Bergsskolan
	Lars Stenlid	Skanska
	Peter Andersson	Peab/Sweroc
	Anders Olin	VV Produktion
	Gunnar Dryselius	Vägverket, Region Mälardalen
	Henrik Broms	Konsult
Frånvarande:	Chatrine Johansson	Peab Asphalt
	Lisbeth Karlsson	NCC

1. Inledning, Klas Hermelin

Klas inledde mötet med att hälsa alla välkomna. Efter godkännande av föregående protokoll inleddes mötet med en diskussion om definitionen av ballast och obundna material. Den tycks inte ens klart för oss som sitter i denna grupp. Bl.a. konstaterades att ballast inte bara behöver vara berg eller grusmaterial utan kan vara slagg eller andra restprodukter medan obundna material avser grusslitleger, bärlager och förstärkningslagermaterial.

2. Metoder

a. Metod för provtagning av obundna lager, Klas

Efter diskussioner vid förra mötet har Klas tagit fram en struktur för ny provtagningsmetod på färdigt lager i fält som vi gick igenom. Denna metod grundar sig på befintliga metoder som VVMB611 (provtagning) och VVMB 619 (bestämning av kornkurva). Uppdelning av arbetet enligt föregående möte:

• Syfte med provningen	Klas och Henrik
• Val av provpunkt	Klas och Henrik
• Provtagningsmetodik	Anders och Lars
• Provmängd	Klas och Henrik
• Grovsiktning	Anders och Lars
• Torr resp. våtsiktning	Anders och Lars

Några begrepp och definitioner diskuterades, bl.a. begreppet D98 och D och definitionen på levererat material och om och hur mottagningskontroll normalt utförs. Bestämde att använda begreppet D i denna metod. Diskuterade också när denna provtagningsmetod är tänkt att användas och klargjorde följande tre fall: Vid kvalitetskontroll på utlagt lager, vid tvist och vid inventeringar. Även urval av provpunkter diskuterades, slumpvis eller riktad provtagning och konstaterade att det beror på syftet med provtagningen. Beslutades att Leif skickar ut förslaget till alla i gruppen i nuvarande skick för att få in synpunkter.

b. Provningsmetoder för finfraktionen i asfalt, Torbjörn

Torbjörn tog upp frågan om det behöver ställas krav på fillret till asfalt (fine aggregate=fin ballast enligt EN nomenklatur). Frågan har aktualiserats med anledning av omfattande beläggningsskador under vintern på många vägar i Norrland. Misstanke finns om att orsaken kan vara bristande kvalitet på stenmaterialet i de täkter som levererat stenmaterial till dessa beläggningar. Ett antal möjliga provningsmetoder nämndes:

- Vändskak (svensk metod)
- Metylenblåvärde (EN metod)
- Bitumental (EN)
- Rigdenhållrum (EN)
- SE (EN)

Beslutades att Torbjörn tar fram en lista över möjliga provningsmetoder till nästa möte. (Se handlingsplan i bilaga 1). Torbjörn nämnde också att VV övervägde att göra en inventering av de aktuella täkterna för att försöka hitta orsaken till skadorna.

Det konstaterades också att det kan finnas behov av att granska filler ur flera olika aspekter:

- Fillerkvalitet avseende beständighet och vidhäftningsproblem
- Fillerkvalitet för korrigering av bitumenmängd

3. Uppföljning av föregående möte

a. Flera provfraktioner för kulkvarn, Henrik

Förslag på provfraktion 4-8/5,6-8 har lämnats in till CEN, Beslut lär vi dock få vänta på ett tag (1 år?).

c. Kontroll av siktar med tolkar, Henrik

Henrik visade ett svenskt förslag för användning av tolkar vid kontroll av siktar. Förslaget innehåller en tabell över tolkarnas toleranser. Henrik driver frågan i CEN.

d. Flisighetsindex för finare fraktioner, Lars

Lars hade med sig små stavsiktar för mätning av FI på finare sorteringar. Enligt Lars fungerar det bra och ger intressant information vid en övergång från naturgrus till krossmaterial som ballast till betong. Lars visade resultat där kubisering av bergkrossmaterial ger tydlig effekt på FI.

4. Prioritering av förslagen från föregående möte om frågor som metodgruppen kan arbeta med framöver

Listan från föregående möte togs upp till diskussion. De punkter som bedömdes mest prioriterade finns med i handlingsplanen i bilaga 1.

- Bevaka miljöfrågor
- Se över ackrediteringen av laboratorierna
- Provtagning av obundna material
- Arbeta för ökad kompetens (kurser, seminarier) inom området
- Typprovning och produktionskontroll

- Metod för optimal fukthalt i bärlager
- Ringanalys
- Statistiskt synsätt på provningsresultat (även krav och kontroll)
- Bedömning av bergmaterial i väglinjen (projekt pågår)
- Bedömning av täkter (stora brister finns idag)
- Läsinstruktioner (sammanfattande metodbeskrivning) av den typ som tagits fram för asfaltmassa efterlystes
- Flisighetsindex för finare ballastmaterial.

När det gäller ackreditering diskuterades om detta är ett effektivt system för att säkerställa god kvalitet på laboratorierna eller om det kan finnas andra möjligheter. När det gäller ringanalys så utförs många av VTI med finansiering från VV med hjälp av de metodgrupper som hanterat dessa frågor under senare år. Leif tar fram ett dokument till nästa möte som beskriver skillnader mellan certifiering och ackreditering. (Se handlingsplan i bilaga 1).

Det framkom önskemål om att göra metodhandledningar även för provningsmetoder inom obundna material på liknande sätt som inom asfalt för att snabbare och effektivare kunna ta upp tolkningar och revideringar i standarderna innan de spikas i CEN.

5. Övrigt

Jan Bida tog upp dagsläget inom CEN för specifikationer och provningsmetoder inom ballast där det är många nya eller reviderade standarder på gång. Han nämnde också REACH som är ett kemikalierregister inom EU med krav att registrera alla produkter. Ballastprodukter av naturligt ursprung behöver dock inte registreras. Återvunnet material (krossad betong, slagg, fräsmassor!) skall registreras. Schaktmassor är osäkert huruvida det måste registreras eller inte. Bida efterlyste också en lista över alla ackrediterade laboratorier.

6. Handlingsplan

Tre nya uppgifter har tagits upp på handlingsplanen vid detta möte.
(Se Handlingsplanen i bilaga 1).

7. Nästa möte

Stockholm, 19 mars 2009, kl. 9.30-16

Leif Viman
Sekreterare på mötet

Klas Hermelin
Gruppledare

Utskottet för ”Ballast och obundna material”

Datum	Frågeställning	Ansvarig	Slutdatum	Klart
2008-09-02	Metodbeskrivning provtagning	Klas	Ej bestämt	
2008-11-21	Utredning av begreppen certifiering och ackreditering	Leif	2009-03-19 (nästa möte)	
2008-11-21	Metodhandledning för 1097-6	<u>Leif</u> Henrik	2009-03-19 (nästa möte)	
2008-11-21	Lista över fillermeter (finballast, stenmjöl)	Torbjörn	2009-03-19 (nästa möte)	